

KSENIJA OREŠKOVIC
MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SR SRBIJE
BEOGRAD
1977

AJVAZ

KSENIJA OREŠKOVIC
MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SR SRBIJE
BEOGRAD
1977

Ajvaz je otvorenim glumačkim očima išao kroz život i radoznašao posmatrao i upoznavao ljudi i tako stvarao bogatu riznicu iz koje je vešto izvlačio potsticaje svojoj mašti, kojom je stvarao čitavu onu čudnu i čudesnu galeriju scenskih likova, kojima je toliko obogatio našu pozornicu.
(Mata Milošević)

Milan Ajvaz

Kada se danas posmatra glumačko stvaralaštvo Milana Ajvaza, umetnika čiji je stvaralački opus završen jer više ne igra na pozorišnoj sceni, izrasta pred nama jedna velika i neobična umetnička individualnost, snažna i duboka po izražajnosti, zadivljujuća po ostvarenom delu, osobena glumačka ličnost koja nije tako česta u našoj pozorišnoj umetnosti.

Sve što je postigao, Ajvaz je postigao sam, ogromnim radom udruženim s istinskim talentom koji mu je bio urođen. Voden ljubavlju i oduševljenjem za pozorište još od najranijih dana svog detinjstva, on se kasnije, u zreloj mladićkom dobu, sasvim opredelio i posvetio pozorištu. Uspeo je da ostvari svoj životni san da postane glumac, ali i mnogo više od toga, on je postao pozorišni umetnik, stvaralac čije stvaralaštvo ide u najviši vrh jugoslovenske pozorišne umetnosti.

Milan Ajvaz rođen je 17. marta 1897. godine u Srpskom Krsturu u Banatu kao deseto dete u siromašnoj i mnogočlanoj porodici seoskog čizmara Milivoja Ajvaza. Osnovnu školu završio je u rodnom mestu a zatim je, po očevoj želji, otišao na izučavanje stolarskog zanata u Segedin. Prilike pod kojima je započeo izučavanje zanata bile su teške i on se brzo vratio kući gde je počeo da uči berberski zanat.

Međutim, i ovo učenje moralo je biti prekinuto jer su uslovi života takođe bili nepodnošljivi pa se vratio kući i kod oca počeo da uči čizmarski zanat. Posle kraćeg vremena opet je krenuo u Segedin s namjerom da se tamo usavrši u zanatu. Uspelo mu je da dobije posao kod obućara Lajoša Baloga i da kod njega izuči zanat i postane kalfa. Posle toga prešao je u Peštu gde se zaposlio i nastanio na duže vreme.

Još kao dečak Ajvaz je imao prilike da gleda pozorišne predstave putujućih pozorišnih družina koje su dolazile na gostovanje u Srpski Krstur. Prisustvo na ovim predstavama bilo mu je omogućeno zahvaljujući njegovom ocu koji je bio i dobrovoljni seoski vatrogasac pa je na predstavama bio prisutan kao dežurni. Uz njega je stalno bio i mali Milan ne propuštajući ni jednu predstavu. Repertoar ovih srpskih putujućih pozorišta bio je jako nacionalno obojen, igrali su se komadi koji su obrađivali teme iz srpske istorije, što je kod Srba preko Save i Dunava imalo posebnog značaja. Tako su se najčešće prikazivali komadi kao što su: »Boj na Kosovu«, »Marko Kraljević i Arapin«, »Miloš Obilić«, »Balkanska carica« i drugi, ali su bili prikazivani i

komadi s pevanjem poput »Seoskog lole«, koji su imali veliku popularnost kod publike. Mali Ajvaz gledao je sve sa divljenjem. Iz tog vremena on se najbolje seća glumca Klipe Petrovića koji je tumačio gotovo sve herojske uloge i zbog toga bio veoma omiljen kod publike. Boraveći u Segedinu i u Pešti Ajvaz je takođe gledao pozorišne predstave, naročito one »popodnevne« za đake i vojnike. Već tada u njemu je postepeno počela da se javlja želja da jednog dana i on postane glumac.

Po izbijanju prvog svetskog rata, koji ga je zatekao u Pešti, Ajvaz odmah odlazi u Krstur i zapošljava se kao običan radnik na imanju seoskog spahijske Lederera. Bio je nadničar, tovario je i nosio đubre za spahijsko imanje i prehranjivao porodicu. Radeći ovaj posao nadošao se da će uspeti da izbegne regrutaciju, ali mu to nije uspelo i već 1916. godine regrutovan je i odveden u austrougarsku vojsku. Te iste godine umro mu je otac i porodica je ostala bez hraniloca. Kao vojnik obreo se u Boki Kotorskoj, čuvao je stražu u Krivošijama i gledao svoju braću Srbe s druge strane. Zatvorenim Crnogorcima davao je duvan i pokušavao da na vreme upozori srpske vojнике koji su slučajno nailazili na njega dok je stražario da beže u brda. Na kraju uspelo mu je da pobegne iz vojske i završetak rata dočeka u Krsturu kao deserter.

Godine 1919. Ajvaz dolazi u Beograd da traži posao i da se u njemu trajno nastani. Posao je dobro u privatnoj zanatskoj radionici »Stojanović-Milovanović« koja se nalazila na Paliluli u tadašnjoj Ratarskoj ulici. U Beogradu je imao prilike da češće posećuje pozorišne predstave u velikom Narodnom pozorištu i istinski uživa i oduševljava se glumcima i pozorišnim predstavama. Tada sve više počinje da sanja o glumačkom pozivu ne usuđujući se da realno o tome razmisli i pokuša da ostvari svoju želju.

Iznenada, godine 1921. Ajvazov san pretvara se u stvarnost. Narodno pozorište otvara Glumačko-baletsku školu i Ministarstvo prosvete raspisuje konkurs za polaznike koji je Ajvaz pročitao u »Novostima« i odmah odlučio da se prijavlji. On je bio svestan da ne odgovara prvorazvedenim uslovima konkursa jer nije imao srednju školu i bio je stariji od 22 godine života, ali se nadošao da će njegov talenat i rešenost da se posveti glumačkom pozivu biti presudni. Pred prijemni ispit dobro je tekst, monolog Otelov pred senatom, da nauči napamet i izgovori ga pred komisijom koju su činili Branislav Nušić, Milan

Grol, Sima Pandurović, Mihailo Isajlović, Momčilo Milošević i drugi. U vrlo jakoj konkurenciji Ajvazu je pošlo za rukom da bude primljen i to najviše zahvaljujući svojoj čvrstoj rešenosti da postane glumac, a manje dobro izgovorenom tekstu koji nije bio za njega. Toga je bio svestan i sam Ajvaz, a toga su bili svesni i članovi komisije koji su u njemu osetili talenat i sklonost za drugu vrstu uloga. Od 1. novembra 1921. godine Ajvaz pohađa Glumačko-baletsku školu koju završava početkom 1924. godine i odmah počinje da učestvuje u predstavama kao statista. Po završetku škole Ajvaz prihvata angažman Narodnog pozorišta i 1. februara 1924. postaje njegov redovni član, s mesečnom platom od 3000 dinara. Tokom školovanja živeo je veoma teško, oskudevajući u svemu, često nemajući šta da jede. Izdržavao se krpljenjem cipela ponekom od svojih profesora i svojih imućnijih kolega kao i drugim raznim poslovima.

Kada je počinjao glumačku karijeru imao je sreću da igra pored velikih glumaca, umetnika kao što su bili Čiča Ilija Stanojević, Žanka Stokić, Dobrica Milutinović, Sava Todorović, Dragoljub Gošić i mnogi drugi. Od njih je vrlo mnogo naučio i kako sam kaže, bio Im veoma zahvalan, kao i svojim profesorima Mihailu Isajloviću i Momčilu Miloševiću. U početku je dobijao sasvim male uloge, obično uloge slуга ili glasnika, a zatim i manje zanimljive epizode. Igrao je iz večeri u večer i ponosio se što je postao glumac. Ipak, Ajvaz nije bio sasvim zadovoljan, i nakon odigranih preko 100 uloga, on 1928. godine odlučuje da se ogleda u nekom drugom manjem pozorištu Jugoslavije gde će mu se pružiti veće šanse i bolji repertoar; daje otkaž Narodnom pozorištu i 1930. godine prelazi u Osječko pozorište.

U međuvremenu, od 1928. do 1930. godine, Ajvaz putuje po svetu s novcem koji je dobio od nasledstva u Krsturu i obilazi Mađarsku, Austriju, Čehoslovačku, Belgiju i Francusku. Svuda je posećivao pozorišta i gledao pozorišne predstave, učio i usavršavao svoja znanja i svoju glumačku veštinsku.

Kada je 1930. godine došao u Osijek na čelu pozorišta se nalazio kompozitor Petar Konjović, a reditelji su bili Tomislav Tanhofer i Branko Gavela. Na kormilo ovog pozorišta Konjović je došao u trenutku kada se ono nalazilo u likvidaciji jer je pozorišna zgrada bila potpuno neupotrebljiva. On je došao na sudbonosnu ideju da organizuje višemesecna gostovanja po raznim mestima i tako spase

umetnički ansambl. Ustvari Novosadsko-osječko pozorište obišlo je svojim gostovanjem veliki broj gradova tadašnje Jugoslavije zadržavajući se ponekad mesecima u pojedinim od njih. Tako je Ajvaz obišao mnoga mesta i igrao na mnogim pozornicama preko dvadeset uloga iz raznog repertoara. U ovom pozorištu počeo je da sazreva kao glumac i da se ogleda u većim ulogama, igrajući neprestano sve do prestanka rada ovog pozorišta 1934. godine. Kada se Osječko pozorište zatvorilo, Ajvaz je zatražio angažman u Zagrebu i ubrzo ga i dobio. Njegovom angažmanu doprineo je Milan Konjović koji je posle Osijeka u Zagrebu bio upravnik pozorišta, a takođe i Tomislav Tanhofer koji se u Hrvatskom narodnom kazalištu nalazio na dužnosti tajnika drame a potom i pomoćnika direktora drame. Na zagrebačkoj pozorišnoj sceni Ajvaz je ostvario nekoliko zapaženih dramskih uloga kao što su na primer Vasa, Proka i Marković u Nušićevim komedijama -Gospoda ministarka-, -Ožalošćena porodica- i -Ulijež-, a zatim, Ščebnjev u -Svadbi Krečinskog- Suhovo-Kobilina, Andrejis u Langerovom komadu -Deva kroz Iglene uši-, Golemanov u -Golemanovu- Stefana Kostova kao i niz drugih likova domaćeg i stranog repertoara.

Godine 1936. početkom pozorišne sezone, Ajvaz postaje član Narodnog pozorišta Dunavske banovine u Novom Sadu. Sve do 5. decembra iste godine, ovo pozorište nalazilo se na gostovanju u Kragujevcu gde je igralo i spremalo nove predstave jer u Novom Sadu nije postojala pozorišna zgrada. Kada je pozorišna dvorana bila osposobljena, pozorište se vraća u Novi Sad gde daje niz premijera jednu za drugom, gostujući povremeno u Subotici, Somboru, Petrovgradu (Zrenjaninu) i drugim mestima u Vojvodini.

Već od samog početka Ajvaz igra veće uloge, a kritika ga obasipa pohvalama. U ovom pozorištu koje je tokom vremena menjalo ime i mesto boravka, on je ostao sve do 1947. godine ostvarivši impozantan broj uloga, preko 60, među kojima je bilo mnogo glavnih i naslovnih, onih koje se i danas spominju i koje su se uvrstile u red neprolaznih vrednosti.

Takve su na primer uloge: Prohor u -Vasi Železnovoj-, Gradonačelnik u -Revizoru-, Život u -Dnu-, Sreta u -Zloj ženi-, Kir Janja u -Kir Janji-, Potkoljesin u -Ženidbi- i mnoge druge.

Kada je 1947. godine osnovano Jugoslovensko dramsko pozorište u Beogradu, Bojan Stupica pozvao

je Milana Ajvaza u angažman i on je postao član ovog pozorišta igrajući u njemu dvadeset i pet godina, do svog penzionisanja i posle toga, sve do 1975. godine. U ovom pozorištu on je odigrao blizu 60 uloga od kojih bi svaka mogla da bude zapisana srebrnim i zlatnim slovima u istoriji ove pozorišne kuće i našeg pozorišta uopšte. U Jugoslovenskom dramskom pozorištu Ajvaz je proveo najzrelijie i najjače razdoblje svog umetničkog rada. Izdvojiti uloge nije lako, ali, ipak to se mora učiniti kad je u pitanju Serbilć iz »Rodoljubaca« za koju je dobio Sterijinu nagradu, Stanac u »Noveli od Stanca«, Berdžes u »Kandidi«, Luka u »Na dnu«, Lopahin u »Višnjiku«, Flater Gud u »Plugu i zvezdama«, Pantelija u »Sačurica i Šubara«, Tanasić u »Ožalošćenoj porodici« i drugi.

Sa ansamblom Jugoslovenskog dramskog pozorišta Ajvaz je igrao na velikim svetskim pozorišnim scenama u Moskvi, Parizu, Varšavi, Oslu i drugim i svojom igrom doprineo uspehu i afirmaciji naše pozorišne umetnosti u inostranstvu.

Milan Ajvaz igrao je i na filmu gde je ostvario petnaestak uloga, a takođe je nastupao i na Radiju Beograd i beogradskoj Televiziji.

Na sceni beogradskog pozorišta »Atelje 212« Milan Ajvaz ostvario je ulogu Arkulina u istoimenoj komediji Marjina Držića čija je premijera, izvedena 9. februara 1959. godine, bila istovremeno i jugoslovenska pralzvedba, a održana je u okviru proslave 450 godišnjice rođenja Marjina Držića.

Za svoj rad i umetnička dostignuća dobio je niz nagrada među kojima se ističu: Savezna nagrada 1949, Sterijina nagrada 1956. i 7-julska nagrada 1971.

Odljkovan je Ordenom rada I. Ordenom rada II reda i Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvezdom 1977. godine.

Sećanja

Evo, sada, sa ovim jesenjim danima prolazi već i pedeset i prva godina od kako smo u jednoj odaji Muzičkog društva -Stanković-, pred strogim pogledom Mihaila Isajlovića, sedeći za velikim stolom, govorili lepu pesmu Vojislava Ilića, »Poslednji gost«. Bilo je to prvo profesionalno upoznavanje sa veštinom scenskog govora i tumačenja teksta. Bio je tada sa nama i Milan Ajvaz. U početku snebivljiv, sa naglašenom učitivošću prema svakome od nas, kao da se osećao strancem. Počinjao je on ovde svoj drugi zanat. Za prvi, već izučeni, trebala mu je samo glava i ruke, za ovaj celo biće. Poneki među nama sa lakin bi potsmehom propratio njegove nesmele, pomalo smetene prve pokušaje da savlada stihove, koje su mnogi među nama već od ranije poznavali. Ali, ubrzo, već posle tri meseca, mnogi od tih potsmevača nisu se više nalazili među nama, a on je ostao. Ostao, evo, do danas.

Onaj čudesni dan kada mladi glumac prvi put pročita svoje ime na plakatu pravog pozorišta i ono užasno i prelepo veče kada prvi put stupa na scenu zajedno sa glumcima kojima se divio i zavidio im, i Ajvaz je doživeo u starom, dobrom i dragom »drvenom« Manježu, a to znači među istim ovim zlidovima gde mu se sada ukazuje pošta za sve raskošno bogatstvo njegovih pedeset godina glumovanja.

Uskoro, već kod prvih realističnih tekstova i zadataka, znali smo da imamo druga izuzetne darovitosti. Upoznali smo njegovu zanimljivu ličnost, uživali u njegovom šeretskom humoru i postajali sve prisniji.

Kritika ga je brzo zapazila i u školskim i u predstavama Narodnog pozorišta. Ali njegov pravi uspon i razvoj nije bio u Beogradu. Vratio se u njega tek osnivanjem Jugoslovenskog dramskog pozorišta. Vratio se kao zreo umetnik, poznat, cenjen, popularan, sa čitavim nizom izvanrednih glumačkih uspeha. Vratio se, i ovom svom pozorištu i Beogradu poklanjao sve obilje i sjaj svog talenta, čitavih dvadeset i pet godina.

Za tih dvadeset i pet godina često sam imao prilike da kao reditelj radim sa Ajvazom. Imali smo poverenja jedan u drugog i razumevali smo se. Voleo sam da radim sa njim jer je bio disciplinovan, marljivi i uporni radnik. Imao je pravi profesionalni odnos prema poverenom zadatku. Voleo sam da radim sa Ajvazom jer nikada nije bio zadovoljan onim što je već postigao, jer je uvek htio više i bolje, uvek

želeo nove podsticaje, uvek iznova smišljao i domišljaо, tražio da dobro proveri nadeno, i bez ljutnje se odričao katkad onoga do čega je s trudom dolazio i u šta se već zaljubio, da bi sa nesmanjenim stvaralačkim žarom prionuo na nova traženja, na nova maštanja, u potragu za novom ljubavlju. Protivno školskim pravilima, Ajvaz je najčešće počinjao da gradi ulogu spolja. I to najpre i najradnije od govora. Želeo je da čuje pre svega kako govori lik o kome mašta. Uvek bi smišljaо nove gorone »cake« i sa žalošću bi ih napuštao, ako je to bilo potrebno. Pošto bi izmaštao govor svog lika prelazio bi na smišljanje stava i gesta i tek onda bi mu udahnuo puni život. Takav put je vrlo opasan za glumca manje talentovanog, ali kod Ajvaza se veoma, veoma retko događalo da forma nije bila ispunjena do kraja sadržinom. Snaga njegovog glumačkog izraza bila je toliko da je mogla da opravda i učini uverljivim mnoga i najsmelija rešenja forme.

Ajvaz je otvorenim glumačkim očima išao kroz život i radoznaо posmatrao i upoznavao ljude i tako stvarao bogatu riznicu iz koje je vešto izvlačio podsticaje svojoj mašti, kojom je stvarao čitavu onu čudnu i čudesnu galeriju scenskih likova, kojima je toliko bogatio našu pozornicu.

Eto, ja pišem o Miljanu Ajvazu stalno u prošlom vremenu, kao da nije tu pred nama, još uvek sposoban, još uvek oran da bacи pred nas poneko biserno zrnce. Ali, šta ćemo, ipak, za nama je ostalo pedeset godina grčevitih nemira, pedeset godina sumnji i strepnji, radosti i gorčina, uzletanja i survavanja i večitog nezadovoljstva sobom. Pa, tako, ono što sada jeste, nije, kao nekada davano, vedro, naslućivanje onoga što će biti, nego je, sve češće, samo trag onoga što je bilo.

Mata Milošević

Izrasfanje

Milan Ajvaz izrastao je iz zemlje, vezan je za zemlju.
Ma gde bio — a obišao je, kao glumac, svu našu
zemlju, pa je jedno vreme lutao i po Evropi i
Americi — Ajvaz je uvek ostajao čvrsto spojen sa
svojim rodnim Krsticom, iz koga je, još kao dečak,
sin seoskog obućara i čizmara krenuo na obućarski
zanat, kojim se bavio sve do stupanja na pozornicu.
Ajvaz, svom žestinom svoga temperamenta, skoro
fizički, nasrće na rolu. I to uvek ne samo silovito,
nego i sa uzbudnjem i sa dirljivim strahom kao da
je pred prvom ulogom. U tom naletu on često iskida
rolu na komade. A zatim svu tu parčad hrani bogatim
svojim životnim iskustvom, običajima i osobenostima
svoga kraja, sećanjima, zapažanjima. Hrani ih do
sitosti, i presitosti, ne vodeći, na mahove, računa da
ili su sva ta iskustva, sve te pojedinosti u vezi
s rodom koju igra, u duhu pisca i epohe, da li su
u skladu sa stilom dela koje obrađuje. Detalj ga
zanosil i često zanese, detalj sirov, direktno istrgnut
iz života. Kad god ga i opčini, pa zbog detalja može da
izgubi osećanje celine, da se izgubi i sam, i onda, u
teškom procesu, uz pomoć reditelja, — koji mu je
uvek potreban — traga za njom. Često, vrlo je često
nađe. Ali ostane na detaljima, ali uvek jakim, sočnim,
živopisnim, bremenitim životom i istinom.

Pedeset godina

Uloga starog zelenaša Korbača, koju je interpretirao g. Milan Ajvaz, ostaje nezaboravna. G. Ajvaz je ovom svojom ulogom dao jedan tip koji se sa priznanjem pamti. Kao glumac, on je do tančina prostudirao ovu komplikovanu ulogu, glumački blagodarnu, ako se pravilno shvati. I u tome je postigao svoj cilj.

»Volpone«

Svetozar Dinčić, »Dan«, 12. XII 1936.

Vojnik Pikalov, jedan od najljudskih likova u ovoj drami (M. Ajvaz), sav živi svojim reljefnim realizmom, kao čovek koji obema nogama stoji na zemlji, i to ukopano.

Milan Bogdanović, »Ljubav Jarovaja«

Milan Ajvaz, bankrotirani trgovac Šerbulić, uneo je u svoju rolu mnogo lokalne boje i živopisnosti. Iza njegove uspele maske dobrodušnog Banačanina krio se prevezani lakomi špekulant rodoljubljem, koji naizmenično pokušava da skupo napiplatili prikrije svoje učešće u paljenju crkvenih protokola. Drzak i okretan u pljački i otimačini, on je unezveren u trenucima opasnosti. Njegova u punoj meri realistička igra, sa elementima neusiljene komike, više no i jedna druga prelazila je preko pozorišne rampe.

Radmila Bunuševac, »Rodoljupci«

Umetnik pun sočnosti i jake glumačke ekspresije, ostvarujući dosad pomoću njih niz odličnih uloga. Milan Ajvaz kao Boljšincov, služeći se ovoga puta sasvim drugim sredstvima — veoma diskretnim izrazima, skoro šapatom i jedva primetnom gestikulacijom — dao je opet jednu zaobljenu ličnost, ali ne manje izrazitu od najuspelijih svojih kreacija.

Radmila Bunuševac, »Mesec dana na selu«

Neodoljivi humor Milana Ajvaza, sočnost i pitomost njegovog glumačkog izraza i ovoga puta plenili su gledaočevu pažnju i mamili iskreno i zasluzeno dopadanje publike. Mestimično je ispadao iz stila i sadržao svojstva komičnih tipova naše sredine.

Milutin Čolić, »Volpone«.

Milan Ajvaz je posebno obogatio predstavu diskretnom i zapaljivom komikom koju mogu da izraze samo veliki umetnici. Snažnom neposrednošću i, moglo bi se reći, nagonskim osećanjem ritma svoje

uloge — Ajvaz unosi u predstavu dragoceno životno strujanje i svežinu.

Milenko Misailović, »Kandida«

Milan Ajvaz je dao lik Propoteja snažno i koloritno. Spoljni i unutarnji lik su u potpunom skladu, a transformacija je potpuna i organska. Ritam scene, koji ide do delirija, Ajvaz je savladao sa virtuoznošću. Branko Belović, »Jegor Buličov«

Luka Milana Ajvaza bio je dobrodušan, ali u isto vrijeme lukav, svim mastima premazan seljak, vješt, zanimljiv i na svoj način neobično šarmantan pričalac, odličan poznavalec svih pučkih religioznih sekta; njegova je etika više propovijedanje praktičnog duševnog mira, nego meditacija s dalekim metafizičkim dometom. Upravo jedan od onih »tješitelja«, koje sam Gorki klasificira u vrstu najštetnijih, ali u koje Luka, na žalost samog autora, (jer on je kasnije ovu dramu teško osudio /ipak ne spada/ ... »čito ga nisam umio učiniti takvim«).

Zvonimir Berković, »Na dnu«

Utešitelja Luku igrao je Milan Ajvaz sa seljačkom prirodnosću i prostodušnošću čoveka iz naroda. Ajvaz je bio siroviji i neposredniji, vedar narodni mudrac koji ima istinski živo interesovanje za ljudе i njihove sudbine, i iskreno i toplo, ali prirodno saosećanje sa njima.

Hugo Klajn, »Na dnu«

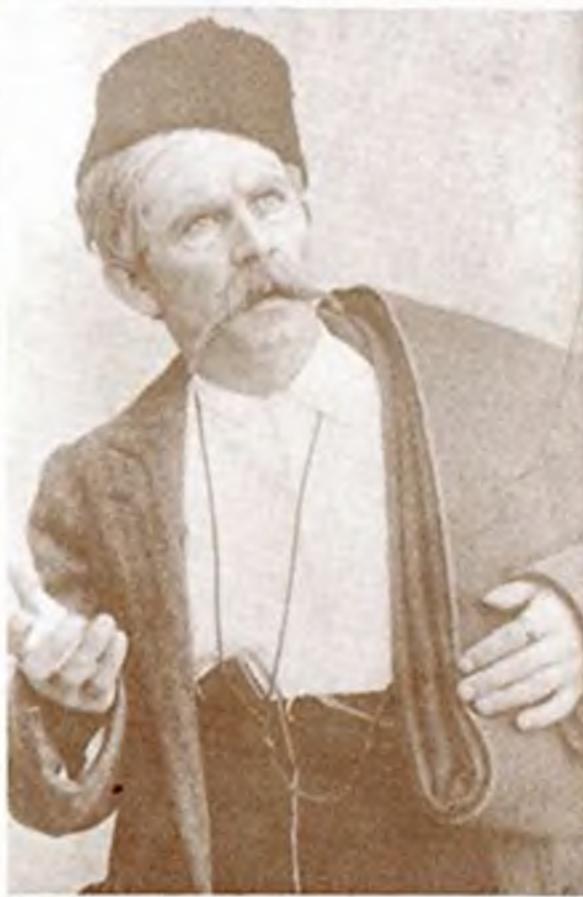
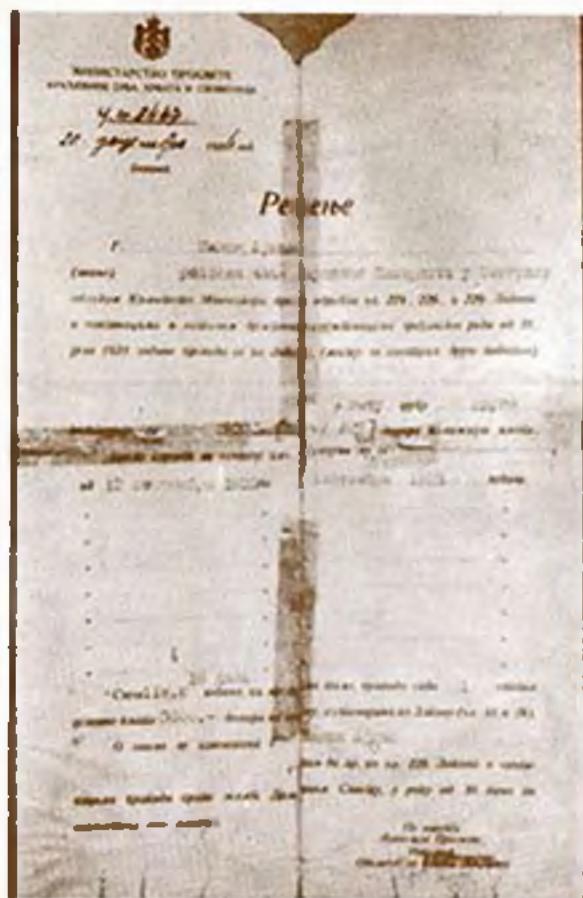
Zahvaljujući Miljanu Ajvazu koji je bio autentičan čovek iz naroda, nenadmašno neposredan i prostošrdačan i kada želi Veršnjina, i kada poučava Amerikanca, i kada napušta Vasku jer »mora da vrati čuturicu«.

Hugo Klajn, »Istoriski tablo«

Lopatin, preduzimljiv i energičan trgovac, imao je u Miljanu Ajvazu solidnog tumača. Jedan od najjačih njegovih trenutaka bio je u trećem činu kad objašnjava kako je kupio višnjik, imanje »na kome su mu i otac i deda bili robovi«. Gotovo van sebe, ne može ni da veruje da je ono doista sada njegovo. To stanje je izvrsno izneseno.

Pavao Broz, »Višnjik«

Prosto je neshvatljivo kako je Milan Ajvaz, iako je neprestano ostajao u krugu sličnih nijansi, uspevao







Brookline Mass.
Mass. Co. t.
Gardens W. Boston
City Park
West Roxbury
Public boat harbor
26. December -
Lights
age 20 years
- 1000 ft. long
We had
long to get up
steamer
To a party
got up to the
age 27
Tues.
Brookline Mass.
Massachusetts Harbor age
Twenty feet
4 men
one boy
Cannibal 8 ft.
Age 20 years L

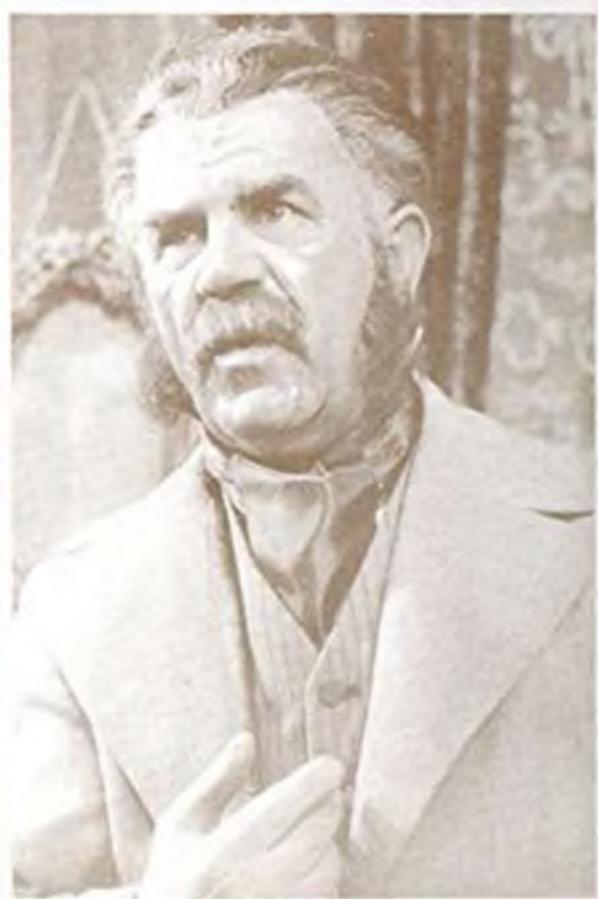
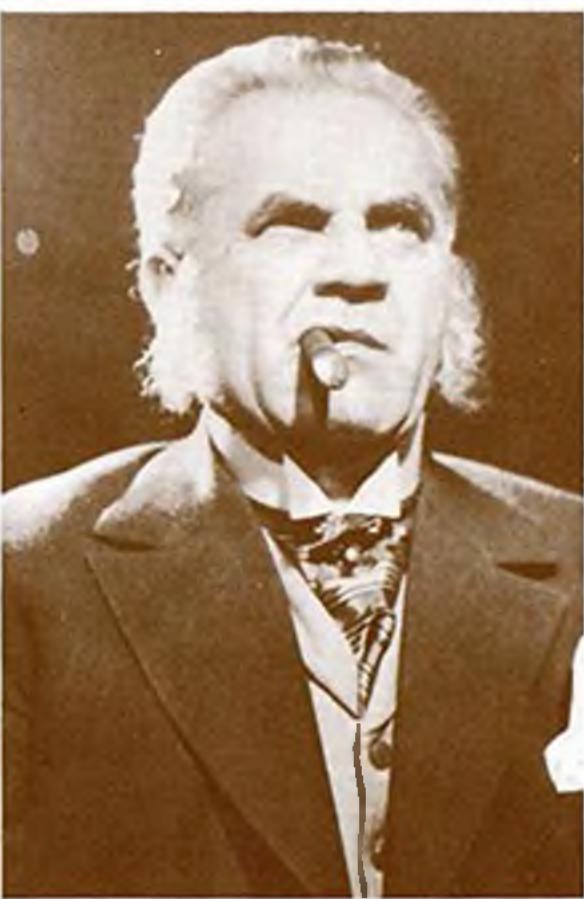
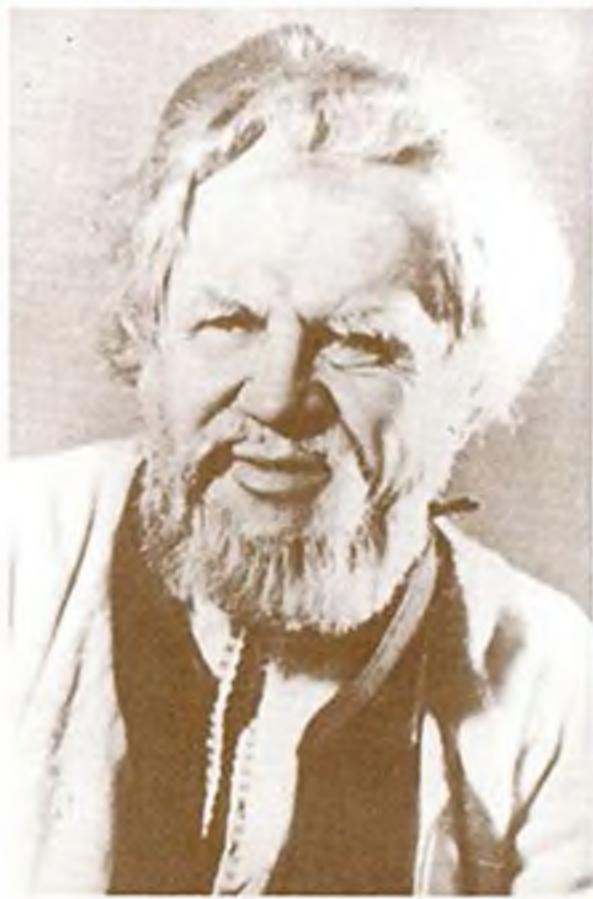
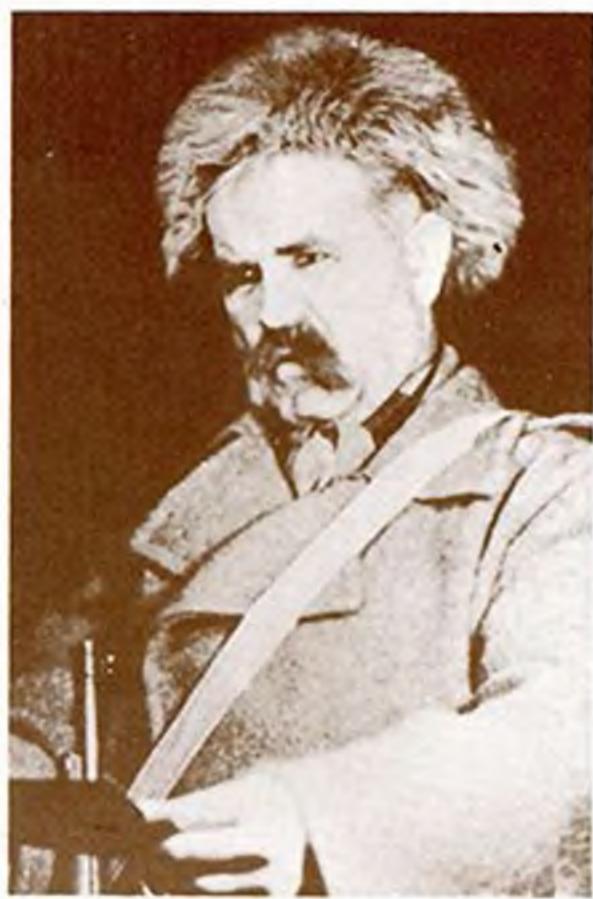




17 20

18 21

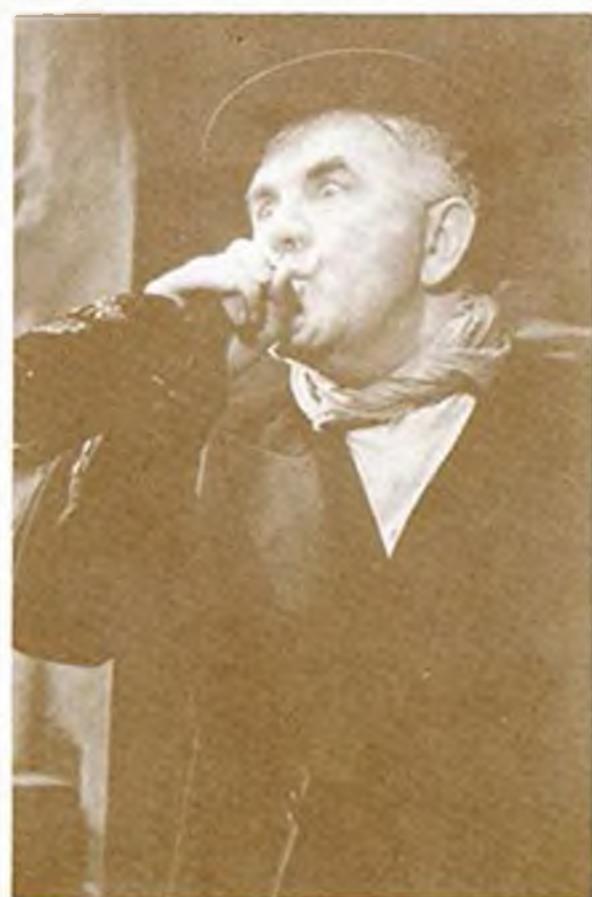
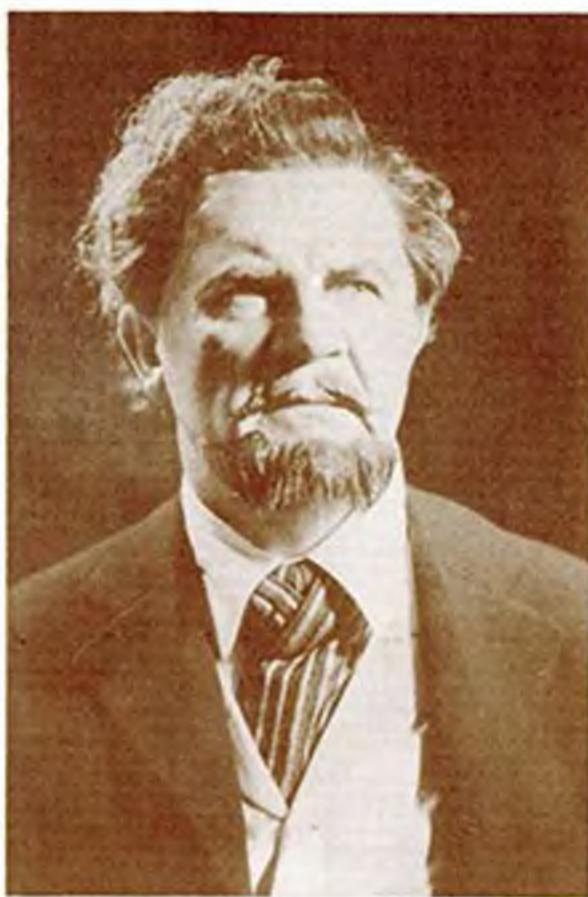
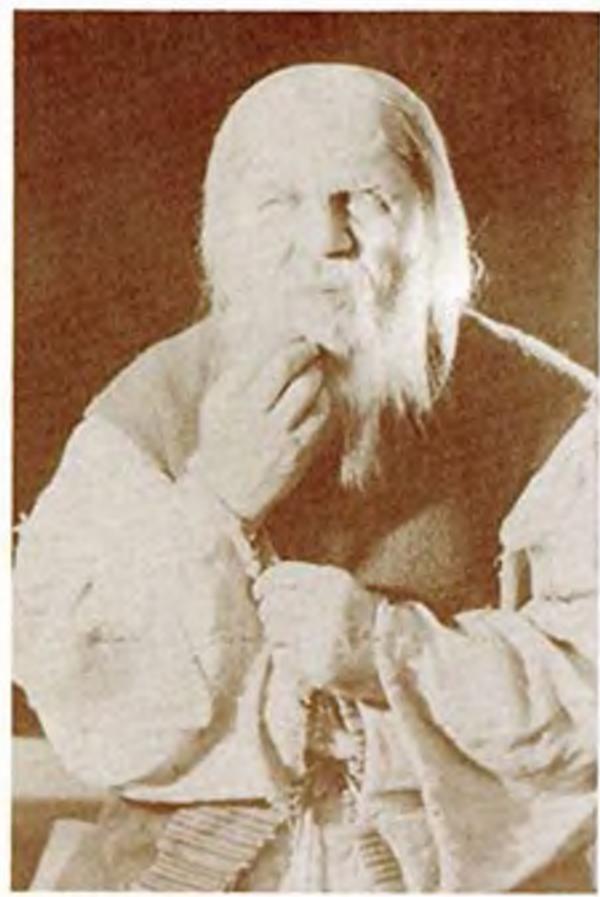
19 23



21 28

26 29

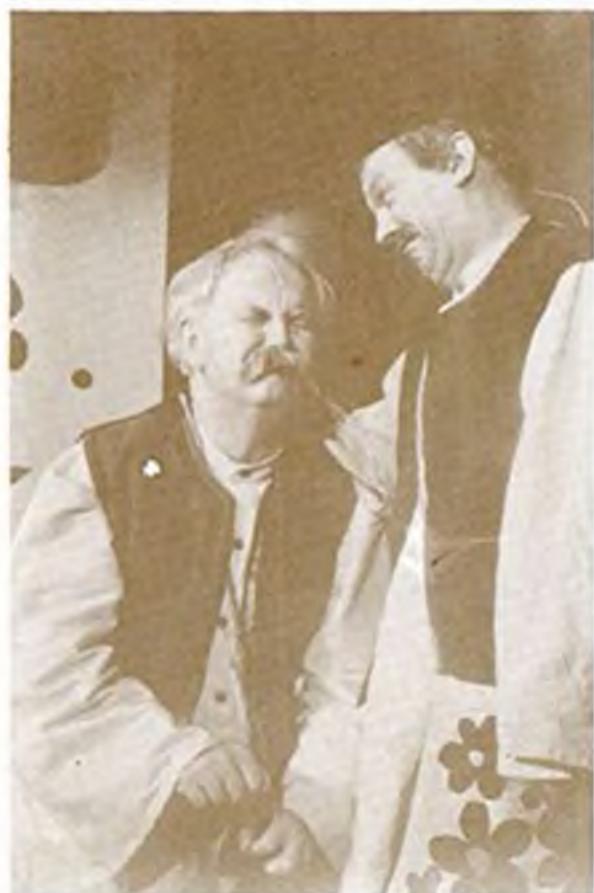
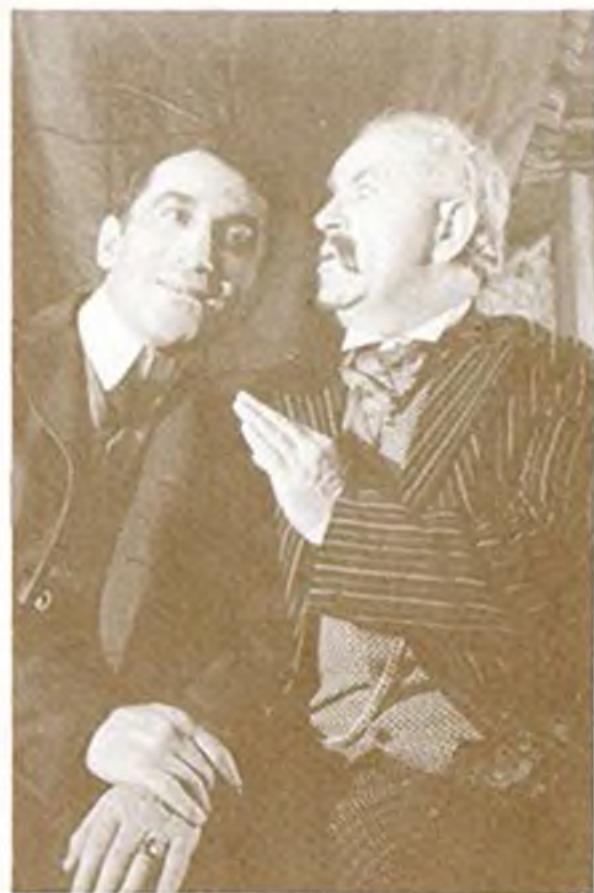
27 31



33 38

36 39

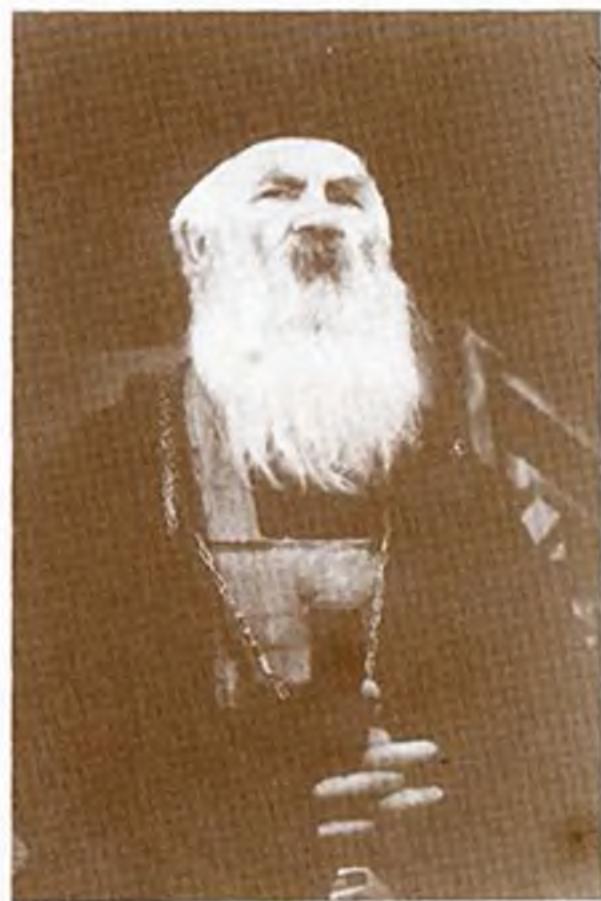
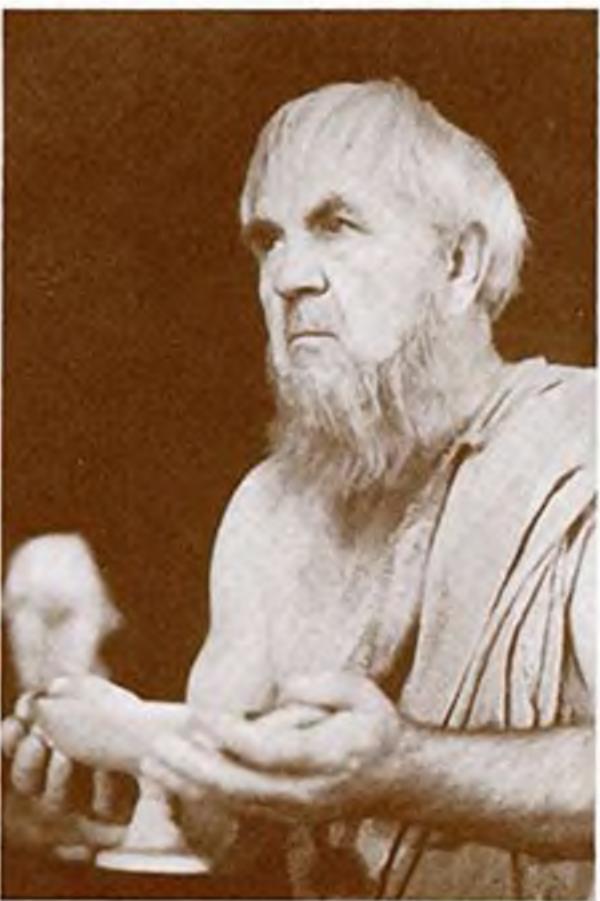
37 40

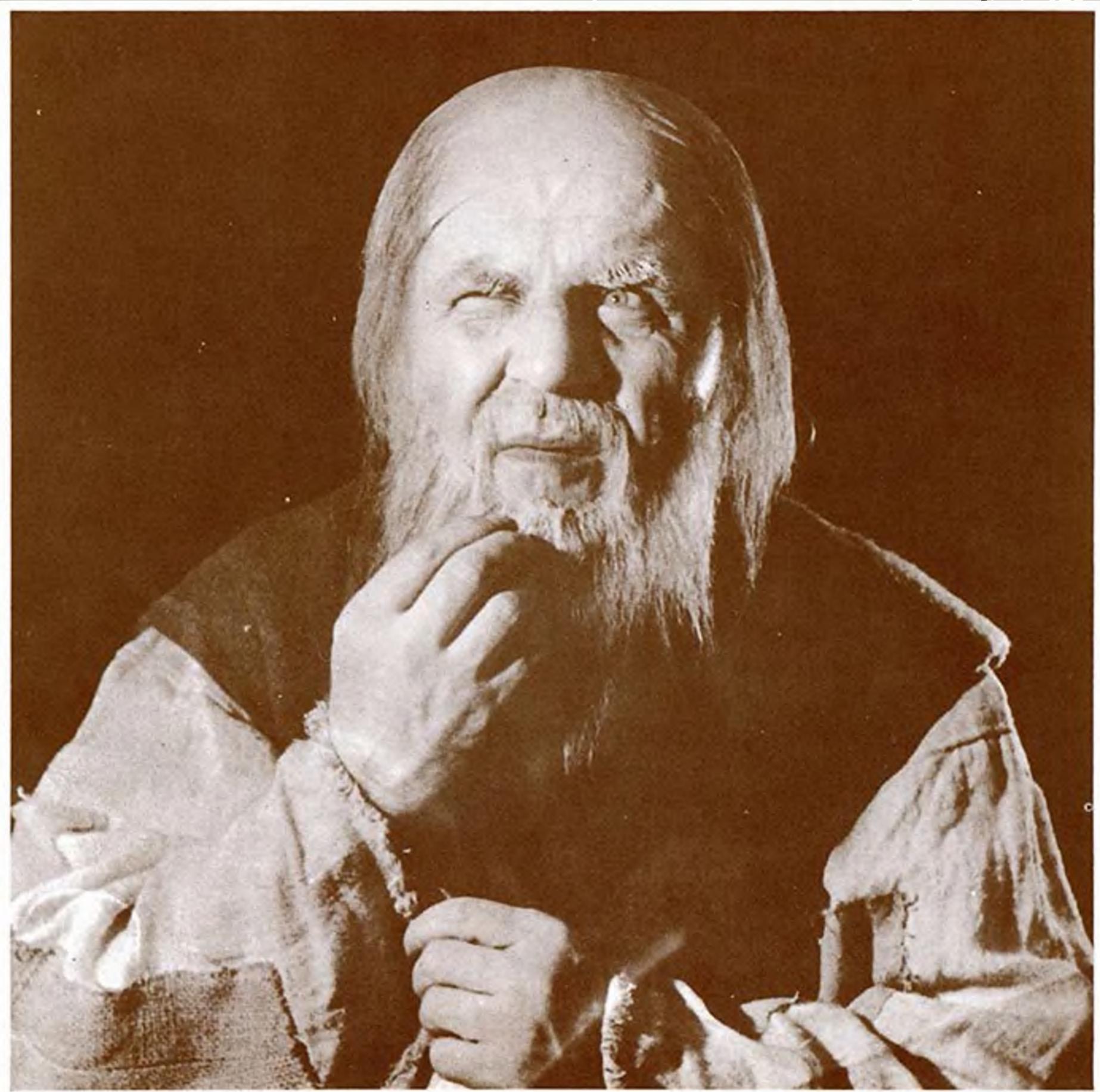


41 48

44 50

45 54







НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ



У БЕОГРАДУ

1925

Дневна представа

САЛА МАНЕЖ

у петак, 15. маја

Испитни представе Глумачко-балетске школе
1. Драмски одсек.
(Први пут).

Чудо Светог Антонија

Фирма у два чина, од Метрополе.
Редите 1. Римски, Десар 2. Варшава.

ДНЦА:

Свети Антонији	г. С. Малешевић
Гости	г. Косић
Анка	г. Татић
Лекар	г. Ајзен
Слатински	г. Јакић
Хансар позијај	г. Петровић
Хансар	г. Ћирић
Дама подијаб	г. Јанковић
Бретон	г. Кривић
Господиња Каролина	г. Ђ. Чадрешић
Варвара	г. Урбасова
Пријатељ	г. Савићевић
Други гости	г. Ј. Јаковић
Други гости	г. Ј. Јаковић
Валентина	г. Н. Поповић

Драмски одсек.

(Први пут).

БАЛЕТ

Чаробни сада Јана Франца.

1. Чаробни сада Јана Франца: 2. Године, Р. Мартић, З. Жербич, Р. Џонс, И. Јелада, Н. Кристов, Н. Величко, Љ. Јовановић, и др. Јан Франц, С. Јовановић, В. Јаковић, Н. Јаковић, Р. Џонс.
2. Рубенитаја: Помој: Ј. Јаковић, О. Јаковић, Н. Кристов, Љ. Јовановић, Н. Јаковић, Р. Џонс, В. Јаковић, Р. Џонс.
3. Шеши: Јануар: Јануар: Н. Јаковић, О. Јаковић, Н. Кристов, Љ. Јовановић, Н. Јаковић, Р. Џонс.
4. Рубенитаја: Ујаткуј: А. Јаковић: Јануар: Јан Франц, Љ. Јовановић, Р. Џонс, В. Јаковић, Н. Кристов, Љ. Јовановић, Р. Џонс, З. Жербич, Р. Џонс.

Командант: Р. Џонс.

Цена места:

У ложи: Десет 150. Фото 1. ред 40. Фото 2. ред 30. Парац 20. Парац 12. дес. На балкону: Ложа бр. I IV, II и III 100. Балон 20. Балон 115. Балон 150. Балон 200. Балон 250. Галерија: 8. Галерија: 8. Галерија: 8. Галерија: 8.

Почетак у 5 часова по подне.

* Штампата "Грмада" у Старом Салонику, Енидже Салоник, — Београд.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ



У БЕОГРАДУ

1923

Дневна представа.

у сали „Манеж“

У среду, 28. марта

ЧЕХОВЉЕВО ВЕЧЕ

Представа Глумачке Школе

Редите 1. Римски

ЗЛОЧИНАЦ С ПРЕДУМИШЉАЈЕМ

Сцена: од А. Чехова. Правор. Ј. Јаковић

ДНЦА:

Истражни судци: г. Јаковић
Григорије, откупник: г. Ајзен
Задњи ст. на 413.

Медвед

Сцена: од Ј. Јаковића. Правор. Ј. Јаковић
ДНЦА:

Јанка Николај Николај, ујача: г. С. Јовановић
Григорије, Степан: г. Јаковић
Млади љубави: г. Јаковић
Душан, дасет год: г. Јаковић
Задњи ст. на 413.

Хирургија

Сцена: од Чехова. Правор. Ј. Јаковић

ДНЦА:

Врач-истражник: г. Јаковић
Курјак, истражни судик: г. Јаковић
Задњи ст. у склону болнице.

Простира

Сцена: од Ј. Јаковића. Правор. Ј. Јаковић

ДНЦА:

Влајко, садашњи: г. Јаковић
Вајо, дасет год: г. Јаковић
Пријатељ, откупник: г. Јаковић
Задњи ст. на 413.

Цена места:

А. дес. 100. Фото 1. ред 40. Фото 2. ред 30. Парац 20. Парац 12. дес. На балкону: Ложа бр. I IV, II и III 100. Балон 20. Балон 115. Балон 150. Балон 200. Балон 250. Галерија: 8. Галерија: 8. Галерија: 8. Галерија: 8.

Почетак у 5 часова по подне.

Uloge

da neprekidno otkriva sve nove crte ovog junaka i da jednoj gotovo karikaturalnoj pojavi ulije neku epsku širinu.

Vladimir Stamenković, »Plug i zvezde«

Svojim elementarnim i sirovim talentom, Milan Ajvaz je kao u kamenu isklesao, izjedna, primitivni lik neobaveštenog političkog radnika, koji instinktivno, po realnom osećanju vrednosti života, ume da prozre čoveka i nasluti životnu istinu. Dve scene iskonskog izliva radosti i gnušanja, ona sa Rozi Redmond u drugom činu, i ona pritajenog sukoba sa engleskim vojnicima, u podrumu, u četvrtom činu, imale su visoku meru autentičnosti.

Eli Finci, »Plug i zvezde«

Ali, ono što je ostvario, ono što je kreirao, ono što je tako plastično i tako ambiciozno doneo Milan Ajvaz, u ulozi Pantelije, ravnatelja akademije slepačke, nadmašuje pristojne role i precizne gegove ostalih učesnika ove sremske kalamburijade. Ajvaz je osobito u prvom susretu delovao izvanrednim šarmom narodskih tipova, i uspevao je da dočara autentični sremski duh, sa gradacijom od seljačke ležernosti do staračke lukavosti.

Milosav Mirković, »Saćurica i Šubara«

Narodno pozorište, Beograd

- DRUGI GLASNIK, Viljem Šekspir: Ričard III, 11. V 1922.
ŽAN, Anri Bataj: Naga žena, 8. X 1922.
GLASNIK, Viljem Šekspir: Otelo, 13. X 1922.
TREĆI TURČIN, Jovan Dragašević: Hajduk Veljko, 25. X 1922.
ŽANDARM, L. N. Tolstoj: Živi leš, 27. X 1922.
ANDREJA, Đ. Đakoza: Kao lišće, 4. XI 1922.
ŽAK, Z. B. P. Molijer: Tvrđica, 16. XI 1922.
SEP, Oskar Blumental i Gustav Kadelburg: Kod beleg konja, 25. XI 1922.
ŽERMEN, G. A. de Kajave i R. de Fler: Ljubav bdi 26. XI 1922.
SLUGA RABOTNIK, Karel Čapek: R.U.R. 29. XI 1922.
JEDAN SOKOLAR, Branislav Nušić: Nahod, 17. I 1923.
PEREN, Ž. B. P. Molijer: Silom lekar, 1. III 1923.
GRIGORIJEV, A. Čehov: Zločinac s preduvišnjajem, 28. III 1923. Glumačka škola
III STARI VITEZ, St. P. Bešević: Kneginja Maja, 12. V 1923.
DRUGI SLUŽITELJ U SUDNICI, L. N. Tolstoj: Vaskrsenje, 20. V 1923.
JOSA PANDUR, Branislav Nušić: Sumnjičivo lice, 29. V 1923.
MUSURI, Tereza Megerle: Čika Tomina koliba, 3. VI 1923.
TIGELIN, N. Jevrejinov: Glavna stvar, 21. VI 1923.
VUKOMAN PANDUR, J. Veselinović — D. Brzak: Đido, 30. VI 1923.
PRVI ČASNIK, Viljem Šekspir: Bogojavljenjska noć, 25. VIII 1923.
SLUGA, V. Pežinski: Ašantka, 6. IX 1923.
ORGON, Marija: Ggra ljubavi i slučaja, 9. XI 1923.
BARASET, B. Tomas: Karlova tetka, 25. XI 1923.
HARIČKIN, Arkadije Averčenko: Igra smrću 28. XI 1923.
IV KALUĐER, Milutin Bojić: Uroševa ženidba, 11. XII 1923.
JEDAN DRAGON, Lakroa i Kormon: VILAROVI DRAGONI, 20. XII 1923.
HANELIN OTAC, Gerhard Hauptman: Hanelino vaznesenje, 27. XII 1923.
VRATAR, H. Melaki i L. Halevi: Trikoš i Kakole, 28. XII 1923.
XII MORNAR, Pjer Fronde: Bitka, 10. I 1924.
HRISTOF, Bernard Šo: Ćavolov učenik, 31. I 1924.
I CIGANIN, Sima J. Bunić (po Sremcu): Zona Zamfirova, 3. III 1924.

- TAHIR BEG, Alekса Šantić: Pod maglom, 6. III 1924.
SUSED, Ranko Mladenović: Dača, 14. III 1924.
KAFANSKI MOMAK, Branislav Nušić: Narodni poslanik, 18. III 1924.
GNJURAČ, T. Bernoa: Kafanica, 22. III 1924.
STARAC, Viljem Šekspir: Kralj Lir, 20. V 1924.
ISA, J. Veselinović i I. Stanojević: Potera, 5. VI 1924.
BRANKO, J. Veselinović i I. Stanojević: Potera, 5. VI 1924.
FILIP, J. Veselinović i I. Stanojević: Potera, 5. VI 1924.
DRUGI CIGANIN, Toto, prerada Stevan Deskašev: Seoska Lola, 1. VII 1924.
MAJSNER, Šentan: Otmica Sabinjanki, 27. IX 1924.
AMADEO PONDEBOA, Branislav Nušić: Nahod, 30. IX 1924.
I DEVER, Leonid Andrejev: Ne ubij, 9. X 1924.
JOVANČE MICIĆ, Branislav Nušić: Obličan čovek, 6. XI 1924.
STARAC, Branislav Nušić: Knez Ivo od Semberije, 6. XI 1924.
G. TIRKARE, Le Saž: Tirkare, 25. XII 1924.
PRVI KONJANIK TURSKI, Ivo Vojnović: Smrt Majke Jugovića, 26. XII 1924.
3-GOST, A. Čehov: Ivanov, 27. XII 1924.
GOSTIONIČAR, Hasinto Benavento: Ruka ruku mije, 14. I 1925.
ĐOKA, Milivoj St. Predić: Golgota, 10. II 1925.
PRVI ČASNIK, Viljem Šekspir: Bogojavljenska noć, 18. II 1925.
PANORAMDŽIJA, Ilija Stanojević: Dorćolska posla, 4. III 1925.
BARDOLF, Aleksandar Dima Otac: Kin, 9. IV 1925.
RADNIK, A. P. Čehov: Ujka Vanja, 29. IV 1925.
KARLETI, Arnoldo Frakaroli: Mala Biragi, 8. V 1925.
ŽAK, A. D: Enri i Kormon: Dve sirotice, 11. V 1925.
LEKAR, Meterlink: Čudo svetog Antonija, 15. V 1925.
SREȚEN, Milivoj Predić: Pukovnik Jelić, 29. X 1925.
SUDSKI ČINOVNIK, L. N. Tolstoj: Živi leš, 12. XII 1925.
GOJKO, St. Stevanović: Smrt Uroša Petog, 14. I 1926.
PERA ĐAMBAS, Uroš S. Dojčinović: U zatišju, 1. IV 1926.
ANTONIO, P. A. K. Bomarše: Figarova ženidba, 22. V 1926.
DIREKTOR BARA, Mita Dimitrijević: Pirovanje, 25. IX 1926.
DETEKTIV PEŠTANSKE POLICIJE, Branislav Nušić: Put oko sveta, 29. XI 1926.
MORNAR, Branislav Nušić: Put oko sveta, 29. XI 1926.
ROBERT, Džon Golvorti: Džentlmeni, 2. X 1926.
- GREMIO, Viljem Šekspir: Ukroćena goropad, 17. XII 1926.
PETAR, Svetozar Čorović: Zulumčar, 2. I 1927.
PEPO, Viktor Igo: Zvonar Bogorodične crkve, 7. I 1927.
VI GLUMAC, Luldi Pirandelo: Šest lica traže pisca, 12. II 1927.
PUTNIK, Blumental i Kadelburg: Kod belog konja, 13. II 1927.
JEDAN GOST, D. S. Nikolajević: Parola, 14. II 1927.
STRATON, Viljem Šekspir: Julije Cezar, 3. III 1927.
MARUL, Viljem Šekspir: Julije Cezar, 3. III 1927.
STEVAN, Petar Petrović: Ruška, 7. III 1927.
KEJTNES — Viljem Šekspir: Magbet, 26. V 1927.
FONTOŠ, Šandor Lukačić: Ridokosa, 7. VI 1927.
DRUGI KLOVN U CIRKUSU, A. Savoar po Ž. Teriju: Ukrötitelj, 15. VI 1927.
SPASOJE, Ljubinko: Devojačka kletva, 26. VI 1927.
BRATSTVENIK, Borislav Stanković: Tašana, 1. VII 1927.
GEZA ŠTAJNER, Svetislav Predić: Gospodin Ministar (Sad ili nikad), 19. IX 1927.
IŠTVAN KAROLJI, Risto J. Odavić: Duh naših dedova (Hej Sloveni), 24. IX 1927.
II POSLUŽITELJ U KOSTIMU, Luldi Pirandelo: Henrik IV, 4. X 1927.
DRUGI PRISTANIŠNI RADENIK, Ežen O'Nil: Ana Kristi, 24. X 1927.
KESAR VOIHNA, Branislav Nušić: Nahod, 1. XII 1927.
PRVI TRGOVČIĆ, Bož. S. Nikolajević: Dogoreli krov, 16. XII 1927.
ŽODLE, Edmon Rostan: Sirano od Beržeraka, 10. II 1928.
TREĆI KADET, Edmon Rostan: Sirano od Beržeraka, 10. II 1928.
III IGRAČ, Edmon Giro po L. Tolstoju: Ana Karenjina, 3. III 1928.
GOVORNIK IZ NARODA, Branislav Nušić: Narodni poslanik, 4. III 1928.
III TURČIN, Đura Jakšić: Stanoje Glavaš, 16. III 1928.
GRKLJAN, Borislav Stanković: Koštana, 7. IV 1928.
DŽIM, Frederik Landerel: Kraj gospode Čeni, 25. IV 1928.
DARTMORSKI POLICAJAC, Džon Golvorti: Bekstvo, 21. V 1928.
MIŠEL, R. de Fler i de Kajave: Zeleni frak, 27. VI 1928.
SVAT, L. N. Tolstoj: Carstvo mraka, 20. IX 1928.
OBUĆAR, František Langer: Periferija, 28. IX 1928.
IBRAHIM, Milan Ogrizović: Hasanaginica, 15. X 1928.
PRVI VLASTELIN, D. S. Merežkovski: Carević Aleksije, 30. X 1928.

II HOTELSKI MOMAK, Anri Bataj: Luda Devica, 9. XI 1928.
MINA, Velimir Živojinović-Masuka: Čovek snuje, 24. XI 1928.
DŽEMS MEDISON, B. Viller: Suđenje Meri Draganovoj, 18. I 1929.
II KALUĐER, Branislav Nušić: Rastko Nemanjić, 26. I 1929.

Narodno pozorište Novosadsko-osječko, Osijek

TROTTER, R. C. Šerif: Na kraju puta, 8. X 1931.
PICOTTE, Feliks Gadera: Ništa bez muške glave, 1. X 1931.
DRUG FLAVIJE, Valentín Katajev: Kvadratura kruga, 13. X 1931.
GEORGE P. NEWTE, Jerome, K. Jerome: Fanny, 14. X 1931.
TOMISE, profesor, Marsel Panjol: Gospodin Topaze, 15. X 1931.
STENOGRAD, Bajard Viller: Proces Mery Dugan, 18. X 1931.
GEORG, Rudolf Bernauer i Rudolf Oeste: Raj na zemlji, 22. X 1931.
DR LEON ŠUCMAHER, Bernard Šo: Lečnik u dilemi, 24. X 1931.
PELEGREN, Andre de Lord i Pjer Šen: Naš popa kod bogatih, 27. X 1931.
RASPER, Valter Hasenšever: Bolji gospodin, 31. X 1931.
PERA, pisar, Branislav Nušić: Gospođa ministarka, 14. XI 1931.
PRVI KAZNIONIČKI STRAŽAR, Džon Golovorti: Bekstvo, 1931/32.

Zagrebačko dramsko kazalište, Zagreb

PROKA, Branislav Nušić: Ožalošćena porodica, 26. XI 1934.
VASA, Branislav Nušić: Gospođa ministarka, 1934.
GOLEMANOV, Stefan Kostov: Golemanov, 12. IV 1935.
DAVID, Kalman Mesarić: Poslovne tajne, 2. V 1935.
HUSREF, Milan Ogrizović: Hasanaginica, 8. IX 1935.
MARKOVIĆ, Branislav Nušić: Ujež, 3. XI 1935.
ANDREJS, František Langer: Deva kroz ušlcu Igle, 1935.
ŠČEBNJEV, Suhovo-Kobilin: Svadba Krečinskog, 4. III 1936.

Narodno pozorište Dunavske banovine, Novi Sad

ŽIVOTA CVIJOVIĆ, Branislav Nušić: DR, 5. XII 1936.
KORBAČO, Ben Džonson: Volpone, 10. XII 1936.
KNEZ VLADIMIR NORIŠKIN, Aksel Nilsen: Kontušovka, 22. XII 1936.
SELJAK, Branimir Čosić: Sile, 29. XII 1936.
ZJABLIKOV, Mihail Bulgakov: Novi dan, 2. II 1937.
NAČELNIK, N. V. Gogolj: Revizor, 27. II 1937.
PREDSEDNIK, SUDIJA, SVEŠTENIK, Ivan Cankar: Sluga Jernej, 12. X 1937.
POLONIJE, Viljem Šekspir: Hamlet, 27. XI 1937.
STANOJLO, Veselinović — Brzak: Đido, 30. XII 1937.
PROKA PURIĆ, Branislav Nušić: Ožalošćena porodica, 2. I 1938.
MITA KRADIĆ, Tot — Deskašev: Seoski lola, 9. I 1938.
PROHOR BORISOVIĆ HRAPOV, Maksim Gorki: Vasa Železnova, 8. II 1938.
SER FRANSIS ČESNI, Tomas Brandon: Karlova tetka, 8. IX 1938.
DIMITRIJE, F. M. Dostojevski: Braća Karamazovi, 25. X 1938.
GIGA GIGIĆ, Vladimir Mijušković: Moji Djelići, 28. IX 1939.
JOVAN, Jovan Sterija Popović: Pokondirena tikva, 5. XII 1939.
SOFRA KIRIĆ, Jakov Ignjatović: Večiti mlađoženja, 19. III 1940.
SRETA, Jovan Sterija Popović: Zla žena, 17. IX 1940.
JABLJAN, Ljubinka Bobić: Porodica Blo, 3. X 1940.

Srpsko narodno pozorište, Novi Sad

FAJUNJIN, Leonid Leonov: Najezda, 17. III 1945.
KIR JANJA, Jovan Sterija Popović: Kir Janja, 2. IV 1945.
NIKOLA, Ploović — Đoković: Voda sa planine, 22. V 1945.
IVAN KUZMIĆ POTKOLJESIN, N. V. Gogolj: Ženidba, 17. I 1945.
ŽORŽ DANDEN, Ž. B. P. Molijer: Žorž Danden, 3. IX 1945.
LUKA, Maksim Gorki: Na dnu, 6. IX 1945.
DUNJA, Viljem Šekspir: San letnja noći, 18. IX 1945.
ANTONIO, P. A. K. Bomarše: Figarova ženidba, 27. IX 1945.
POLUHRUSTOV, Nepoznati sovjetski pisac: Svinjarka, 25. X 1945.
MARINKO, Veselinović — Brzak: Đido, 19. XII 1945.
JEROTIJE PANTIĆ, Branislav Nušić: Sumnjivo lice,

4. III 1946.
HADŽI TOMA, Borisav Stanković: Koštana, 6. III 1946.
KUZMAN: Sremac — **Miljković**: Ivkova slava,
3. IV 1946.
ORGON, Ž. B. P. Molijer: Tartif, 29. VI 1946.
NAČELNIK, N. V. Gogolj: Revizor, 24. VII 1946.
JEVDOKIM ZAHAROVIĆ ŽIGALOV, A. P. Čehov:
Svadba, 8. VIII 1946.
MACAN, Milovan Glišić: Dva cvancika, 8. IX 1946.
VERŠINJIN, Vsevolod Ivanov: Oklopni voz, 8. X 1946.
TITUS ANDRONIKUS FABRICI GLEMBAJ, Miroslav Krleža: Gospoda Glembajevi, 20. XII 1946.
IVAN PETROVIĆ VOSMIBRATOV, A. N. Ostrovski:
Šuma, 19. III 1947.
- Jugoslovensko dramsko pozorište, Beograd**
- SELJAK**, Ivan Cankar, Kralj Betajnove, 3. IV 1948.
SER OLIVER SERFES, R. B. Šeridan: Škola ogovaranja,
10. VI 1948.
PIKALOV, K. A. Trenjev: Ljubov Jarovaja, 28. XII 1948.
ŠERBULIĆ, J. S. Popović: Rodoljupci, 23. V 1949.
OŠTIJER, Marin Držić: Dundo Maroje, 1949.
ŠEBEŠČEN, Laza Kostić: Pera Segedinac, 1. II 1950.
STANAC, Marin Držić: Novela od Stanca, 22. III 1950.
ATANASIJE IVANOVIĆ BOLJIŠINCOV, I. S. Turgenjev:
Mesece dana na selu, 5. I 1951.
PROPOTEJ, Maksim Gorki: Jegor Buličov, 9. VI 1951.
STAREŠINA ŽBIROVA, Ben Džonson: Volpone,
24. XI 1951.
GOSPODIN BERDŽES, Bernard Šo: Kandida,
28. XII 1951.
II SLUGA KORNVALOV, Viljem Šekspir: Kralj Lir,
9. IV 1952.
LUKA, Maksim Gorki: Na dnu, 25. I 1953.
MUFTIJA, Molijer: Građanin plemić, 12. VI 1953.
JERMOLAJ ALEKSEJIĆ LOPAHIN, A. P. Čehov:
Višnjik, 4. II 1954.
DRVOSEČA, F. G. Lorka: Krvave svadbe, 24. XI 1954.
TANASIJE DIMITRIJEVIĆ, Branislav Nušić:
Ožalošćena porodica, 21. I 1955.
DON FLORIO, Ranko Marinković: Glorija, 22. IX 1956.
FLATER GUD, Šon O'Kejsi: Plug i zvezde, 1. II 1957.
SER ANTONIJE APSOLUT, R. B. Šeridan: Suparnici,
21. VI 1957.
FJODOR, Vsevolod Ivanov: Oklopni voz 14—69,
8. XI 1957.
GOSPAR ŠIŠIKO, Ivo Vojnović: Dubrovačka trilogija
— Allons Enfants, 24. I 1958.
- VASO, Ivo Vojnović**: Dubrovačka trilogija — Suton,
24. I 1958.
BOKČILO, Marin Držić: Dundo Maroje, 28. V 1958.
UJKA VASA, Branislav Nušić: Gospoda ministarka,
11. IV 1958.
FJODOR KARAMAZOV, F. M. Dostojevski: Braća
Karamazovi, 2. X 1958.
IVAN KUZMIĆ POTKOLJESIN, N. V. Gogolj: Ženidba,
7. XII 1958.
KONSTANTIN SERGEJEVIĆ, Kazim Hikmet: Da li je
postojaо Ivan Ivanović, 11. XI 1959.
OBREN, M. Belović i J. Ćirillov: Dom tlačne,
25. XII 1959.
HOROVOĐA, Jovan Hrlstić: Čiste ruke, 21. X 1960.
KUM, Vladimir Majakovski: Stenica, 25. XI 1960.
STARAC SA MEDALJOM ZA HRABROST, Dobrica
Čosić: Otkriće, 26. V 1961.
PANELIJA, I. O. Sremac: Sačurica i šubara, 8. IV 1962.
STAREŠINA KOCKARA, Ivo Andrić: Prokleta avlja,
2. XII 1962.
SIMON, Georg Bihner: Dantonova smrt, 18. IV 1963.
GOSPODIN ORGON, Pjer de Marivo: Igra ljubavi i
slučaja, 20. I 1963.
GENERALNI DIREKTOR BAHMAJER, Miroslav Krleža:
Na rubu pametl, 24. X 1963.
GLADNICA, Viljem Šekspir: San letnje noći, 23. I 1964.
OTAC AMBROZ, Džon Vajting: Demoni, 12. III 1964.
DŽELAT, Jovan Hrlstić: Savonarola i njegovi prijatelji,
20. I 1965.
PLJUŠKIN, N. V. Gogolj: Mrtve duše, 20. X 1965.
KOSIH DIMITRIJE NIKITIĆ, A. P. Čehov: Ivanov,
17. III 1966.
GAZDA RISTO, Vojislav Jovanović — Marambo:
Naši sinovi, 29. V 1966.
PLACAR, Martin Benetović: Hvarkinja, 15. I 1967.
TEODOSIJE, Stefan Stefanović: Smrt uroša Petog,
11. XI 1967.
MATIĆ, LUGAR, Iosip Kosor: Požar strasti, 1968.
TAMNIČAR, Platon: Odbrana Sokratova i smrt,
MOMAK KOD MINISTRA, Branislav Nušić: Protekacija,
9. I 1969.
PATRIJARH SRPSKI, Borislav Mihajlović — Mihiz:
Kraljević Marko, 23. III 1969.
BOKTER, A. B. Ruzante: Zunzara, 18. VI 1969.
PUTAR, Dragoslav Mihajlović: Kad su cvetale tikve,
6. X 1969.
TASA, Branislav Nušić: Sumnjivo lice, 28. X 1969.
SLIJEPEC, Miroslav Krleža: Povratak Filipa Latinovića,
20. II 1970.

Priznanja

ŠTEKLER, Karl Cukmajer: Kapetan iz Kepenika,
16. X 1970.
OTAC JELPIDIJ, Nikolaj Erdman: Samoubica.
25. X 1971.
MAŠAN, Miodrag Đukić, Aleksandar, 29. XII 1974.

Atelje 212, Beograd

ARKULIN, Marin Držić: Arkulin, 9. II 1959.

Nagrade i odlikovanja

Savezna nagrada Vlade FNRJ, 1949.
Orden rada II reda, 1949.
Sterijina nagrada za ulogu Šerbulića u »Radoljupcima« J. S. Popovića, 1956.
Orden rada I reda, 1959.
Nagrada uredništva novosadskog »Dnevnika« za ulogu Bahmajera u »Na rubu pameti« Miroslava Krleže, 1971.
Sedmojulska nagrada kao znak posebnog društvenog priznanja za osvedočeni stvaralački rad i rezultate izuzetne vrednosti u umetnosti, 1971.
Orden zasluga za narod sa crvenom zvezdom, 1977.

Povelje, plakete, medalje

Spomen povelja povodom 100 godišnjice Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu kao znak priznanja za rad i doprinos ovoj ustanovi, 1961.
Povelja Jugoslovenskog dramskog pozorišta povodom dvadesetpetogodišnjice rada, 1968.
Medalja Radio Beograda, »Veselo veče 1949—1969—za mukotrpne godine veselja, 1969.
Plaketa četvrte Smotre »Mermer i zvuci« u Arandelovcu, 1971.
Plakat na svili predstave »Revizor« Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu iz 1937. godine, 1977.

Eksponafî

1. Milan Ajvaz na početku umetničke karijere 1921.
2. Rešenje o postavljenju za redovnog člana Narodnog pozorišta u Beogradu 1924.
3. Milan Ajvaz kao vojnik 1916.
4. Milan Ajvaz kao obućarski radnik u Beogradu 1921.
5. Milan Ajvaz kao Žak u Molijerovom »Tvrđici« 1922.
6. Milan Ajvaz kao Orgon u Marivoovoju »Igrli ljubavi i slučaja«
7. Milan Ajvaz u fudbalskom timu glumaca Narodnog pozorišta 1924.
8. Milan Ajvaz kao Tahir Beg u »Pod maglom« od Šantića 1924.
9. Milan Ajvaz kao Jovanče Mlčić u Nušićevom »Običnom čoveku« 1924.
10. Milan Ajvaz kao Vojvoda Gojko u Stefanovićevoj »Smrti Uroša V.« 1926.
11. Milan Ajvaz kao Tirkare u Le Sažovom »Tirkareu« 1929.
12. Milan Ajvaz kao Korbačo u Ben Džonsonovom »Volponeu« u Osijeku 1932.
13. Milan Ajvaz kao Mita Kradić u Deskašev-Totovom »Seoskom loli« u Novom Sadu 1937.
14. Milan Ajvaz kao Gradonačelnik u Gogoljevom »Revizoru« u Novom Sadu 1938.
15. Potpisi članova ansambla i prijatelja na dan otvaranja Jugoslovenskog dramskog pozorišta.
16. Milan Ajvaz kao Ser Oliver Serfes u Šeridanovoj »Školi ogovaranja« 1948.
17. Milan Ajvaz kao Pikalov u Trenjejevoj »Ljubav Jarovaj« 1948.
18. Milan Ajvaz kao Oštijer u Držićevom »Dundu Maroju« 1949.
19. Milan Ajvaz kao Šerbulić u Sterijinim »Rodoljupcima« 1949.
20. Milan Ajvaz kao Stanac u Držićevu »Noveli od Stanca« 1950.
21. Milan Ajvaz kao Berdžes u Soovoju »Kandidi« 1951.
22. Milan Ajvaz kao Propotaj u »Jegaru Buličovu« od Gorkog 1951.
23. Milan Ajvaz kao Boljšincov u »Mesec dana na selu« od Turgenjeva 1951.
24. Milan Ajvaz Luka u »Na dnu« od Gorkog 1953.
25. Milan Ajvaz kao Drvoseča u Lorkinim »Krvavim svadbama« 1954.
26. Milan Ajvaz kao Lopahin u Čehovljevom »Višnjiku« 1954.
27. Milan Ajvaz kao Tanasiće u Nušićevoj »Ožalošćenoj porodici« 1955.
28. Milan Ajvaz kao Dod Florio u Marinkovićevoj »Gloriji« 1956.
29. Milan Ajvaz kao Ser Antonije Apsolut u Šeridanovim »Suparnicima« 1957.
30. Milan Ajvaz kao Fjodor u Ivanovom »Oklopnom vozu 16—19« 1957.
31. Milan Ajvaz kao Flater Gud u Šan O'Kejsiljevom »Plugu i zvezdamu« 1957.
32. Milan Ajvaz kao Ivan Kuzmić Potkoljesin u Gogoljevu »Zenidbi« 1958.
33. Milan Ajvaz kao Ujka Vasa u Nušićevoj »Gospodi ministarki« 1958.
34. Milan Ajvaz kao Fjodor Karamazov u »Braći Karamazovima« od Dostojevskog 1958.
35. Milan Ajvaz kao Vaso u Vojnovićevoj »Dubrovačkoj trilogiji« 1958.
36. Milan Ajvaz kao Kum u »Stenici« od Majakovskog 1960.
37. Milan Ajvaz kao Starac s medaljom za hrabrost u Čosićevom »Otkriću« 1961.
38. Milan Ajvaz kao Pantelija u »Sačurici i šubarli« od Ilije Okruglića 1962.
39. Milan Ajvaz kao G. Generalni direktor Bahmajer u »Na rubu pameti« od Kraljevića 1963.
40. Milan Ajvaz kao Simon u Blhnerovoju »Dantonovoj smrti« 1963.
41. Milan Ajvaz kao Orgon u Marivoovoju »Igrli ljubavi i slučaja« 1963.
42. Milan Ajvaz kao Gladnica u Šeksplirovom »Snu letnje noći« 1964.
43. Milan Ajvaz kao Otac Ambroz u Vjetingovim »Demonima« 1964.
44. Milan Ajvaz kao Dželat u Hristićevom »Savonaroli i njegovim prijateljima« 1965.
45. Milan Ajvaz kao Pljuškin u Gogoljevom »Mrtvim dušama« 1965.
46. Milan Ajvaz kao Gazda Risto u Jovanovićevim »Našim sinovima« 1966.
47. Milan Ajvaz kao Placar u Benetovićevoj »Hvarkinji« 1967.
48. Milan Ajvaz kao Teodosije u Stefanovićevu »Smrti Uroša V.« 1967.
49. Milan Ajvaz kao Lugar Matić u Kosorovom »Požaru strasti« 1968.
50. Milan Ajvaz kao Tamničar u »Odbrani Sokratovoj i smrti« od Platona 1968.
51. Milan Ajvaz kao Patrijarh Srpski u Mihajlovićevom »Kraljeviću Marku« 1969.
52. Milan Ajvaz kao Momak kod ministra u Nušićevoj »Protekciji« 1969.
53. Milan Ajvaz kao Bokter u Rucanteovoju »Žunzari« 1969.
54. Milan Ajvaz kao Otac Jelplidži u Erdmanovom »Samoubici« 1972.
55. Milan Ajvaz na probi sa Matom Miloševićem 1955.
56. Milenko Šerban: Milan Ajvaz kao Luka u »Nna dnu« od Gorkog.
57. Milenko Šerban: Milan Ajvaz, portret.
58. Milenko Šerban: Milan Ajvaz, portret.
59. Povelja o dodeljivanju Sterijine nagrade 1956.
60. Povelja o dodeljivanju Sedmojulske nagrade 1971.
61. Povelja o Saveznoj nagradi 1949.
62. Orden rada I reda 1959.
63. Orden zasluga za narod sa zlatnom zvezdom 1977.
64. Povelja Jugoslovenskog dramskog pozorišta povodom 25-godišnjice rada, 1949.
65. Plakat na svill predstave »Revizor« Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada, 1937.

Izdavač:
Muzej pozorišne umetnosti SR Srbije
Beograd 11000
Gospodar Jevremova 19

Stručno veće
Muzeja pozorišne umetnosti SR Srbije

Predsednik: dr Petar Volk, upravnik

Članovi:

Siniša Janić

Olga Milanović

Ksenija Orešković

Veroslava Petrović

Realizacija: Studio Structure, Beograd

Design: Saveta i Slobodan Mašić

Stampa: Radiša Timotić, Beograd

Štampanje ove publikacije završeno je 29. aprila 1977. godine.

